

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

SLOVENSKO ZADRUŽNO GIBANJE V LETU 1940

Lanskega leta je bilo na področju Slovenije, to je na območju okrožnih sodišč v Ljubljani, Novem mestu, Celju, Mariboru in Murski Soboti ustanovljenih skupno 73 novih zadrug.

Od teh je bilo osnovanih največ v okolihu okrožnega sodišča v Ljubljani, namreč 36, v okolihu okrožnega sodišča Maribor 17, v Celju 9, v Murski Soboti 9 in v Novem mestu 2 zadrugi.

Po predmetu poslovanja pripadajo novo ustanovljene zadruge naslednjim skupinam: 4 so kreditne — vse na območju okrožnega sodišča v Ljubljani, 33 je nabavnih in prodajnih, ki se porazdele: 12 na Ljubljano, 8 na Celje, 8 na Maribor in 5 na Mursko Soboto. Mlekarska zadruga je bila ustanovljena samo 1 (Ljubljana), prav tako tudi živinorejska samo 1 (Ljubljana). Kmetijskih strojnih zadrug je bilo ustanovljenih 6 in sicer 5 na območju okrožnega sodišča Ljubljana, 1 pa na območju okrožnega sodišča v Novem mestu. Zadrugh elektrarn je bilo ustanovljenih 5, 1 v ljubljanskem okolihu, 4 pa v mariborskem okolihu. Vinarski zadrugi sta bili ustanovljeni 2, obe na območju Murske Sobote. Stavbinskih zadrug je

bilo ustanovljenih 14, in sicer 8 na območju Ljubljane, 1 v Celju, 4 v Mariboru in 1 v Murski Soboti. V Ljubljani in Murski Soboti je bila ustanovljena po 1 osrednja zadruga, 5 je bilo pa ustanovljenih še raznih drugih zadrug (predvsem lesnih) in sicer 3 v Ljubljani in po 1 v Novem mestu in Mariboru.

Med novo ustanovljenimi zadrugami je največ nabavnih in prodajnih zadrug (33), kar kaže, da se je v l. 1940 dvignilo predvsem blagovno zadrughništvo in da se je skušala ustvariti predvsem organizacija nabave potrebščin, ki jih potrebuje kmet v svojem gospodarstvu, kakor tudi prodaja kmetijskih pridelkov. Ustanovitev blagovne centrale v Murski Soboti kaže na centralizacijo blagovnega zadrughništva v Prekmurju, ki naj bo pa povezano z že preje ustanovljenimi centralami v Mariboru in Ljubljani.

V likvidacijo je stopilo v l. 1940 32 zadrug. V območju okrožnega sodišča Ljubljana je stopilo v likvidacijo 13 zadrug, Novega mesta 12, Maribora 5, Celja 2, dočim pa ni stopila v likvidacijo v murskosoboškem območju nobena zadruga.

Zadruge, ki so stopile v likvidacijo,

pripadajo sledečim skupinam: 4 so kreditne zadrugе, 5 je nabavnih in prodajnih, 2 mlekarski, 2 kmetijsko strojni, 1 združna elektrarna, 1 vinarska, 4 stavbinske, 4 obrtne ter 9 raznih zadrug.

Konkurz ni bil lani napovedan pri nobeni zadrugi.

Iz združnega registra je bilo brisanih lansko leto 36 zadrug, in sicer v okolišu okrožnega sodišča v Ljubljani 11 zadrug, v Novem mestu 7, v Celju 6, v Mariboru 11 in v Murski Soboti 1.

Med izbrisanimi zadrugami so 4 kreditne, 9 nabavnih in prodajnih, 7 živinorejskih, 1 kmetijsko strojna, 3 združne elektrarne, 1 vinarska, 1 stavbinska, 6 obrtnih in 4 razne zadrugе.

Že v l. 1940 so se pokazali učinki novega zakona o gospodarskih zadrugah, ki omogoča obstoj le tistim zadrugam, ki morejo omejiti svoje poslovanje izključno le na svoje člane. Ker mnogo zadrug ni moglo v tem smislu preurediti svojega poslovanja, so nekatere stopile v likvidacijo, mnogo, zlasti obrtnih, pa se je spremenilo v družbe z omejeno zavezo ter tudi v društva (živinorejske selekcijske zadrugе). V l. 1941 se bo pa pokazalo še mnogo več vstopov v likvidacijo, ker so bile med tem vse zadrugе prenešene iz starega združnega registra v novi register in se je pri tem pokazalo, da je mnogo zadrug bilo ustanovljenih, pa niso po-

slovale že leta in leta ne, kakor tudi da ali niso mogle spraviti svojih pravil v sklad z novim združnim zakonom, ali pa da to niso storile pravočasno in je sodišče po uradni dolžnosti odredilo likvidacijo.

Po končani svetovni vojni kaže gibanje združništva v Sloveniji sledečo sliko:

Leto	Vpisi novih zadr.	Likvidacija	Konkurzi	Izbrisi
1919	50	20	0	9
1920	110	23	0	17
1921	74	35	0	21
1922	52	21	0	25
1923	43	23	0	31
1924	58	31	0	20
1925	51	27	2	16
1926	81	30	3	32
1927	46	28	3	27
1928	66	30	2	27
1929	80	19	2	46
1930	81	27	1	32
1931	288	27	1	10
1932	71	25	4	23
1933	53	25	3	13
1934	45	26	2	22
1935	48	21	0	27
1936	52	31	0	22
1937	60	23	0	31
1938	48	24	1	123
1939	70	27	0	19
1940	73	32	0	36
	1600	575	24	629

ZVEZINE OBJAVE

Našim živinorejskim zadrugam

Dne 4. avgusta je stopila v veljavo nova naredba Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino o klanju goveje živine.

Po tej naredbi mora vsakdo, ki ima

več kot dve glavi goveje živine (torej najmanj 3 glave), od katerih je vsaka težja od 70 kg po stanju na dan 5. VI., oddati pod pogoji, ki jih določi Prehranjevalni urad, delež 20% žive teže živine.

Izdan je tudi poseben poslovník o po-

drobnostih prevzema živine in organizacije.

Opozorili bi naše živinorejske zadruge na čl. 2 te naredbe; po tem členu je namreč izvzeta od obvezne oddaje živina, ki je vpisana v rodovniške knjige. Člani živinorejskih zadrug torej, ki so v redu poslovali in vodile rodovno knjigo za živino svojih članov, imajo potem takem veliko prednost. Naj bo to vzpodbuda za živinorejske zadruge, da še z večjo vnemo delujejo in res doprinašajo koristi našemu živinorejstvu z izbiro in gojitvijo dobrih pasem.

Pošiljajte pravočasno izpiske iz spiska zadržnikov ter dvojnike pristopnih izjav

Opozarjamo vse zadruge na § 52. odstavka 6 zozg, po katerem mora vsaka zadruga predložiti vsakega pol leta, in sicer do 15. julija, oziroma do 15. januarja svoji revizijski zvezi izpisek iz spiska zadržnikov ter dvojnike pristopnih izjav. V zadnjem času so nekatere zadruge precej zanemarile to dolžnost. Ker pa zakon o gospodarskih zadrugah še vedno velja, tudi ta dolžnost obstoja.

Vsaka zadruga naj po navodilih, ki so bila objavljena v lanskem Narodnem Gospodarju, predloži na predpisanem formularju seznam vseh novih članov z vsemi podatki, ki so vsebovani v obrazcu, kakor tudi seznam vseh tistih članov, ki so članstvo odpovedali, s pripombo, kdaj prestane članstvo, kdaj prestane jamstvo, iz katerega razloga je članstvo prestalo ter, če je prestalo članstvo zaradi smrti, tudi imena dedičev. Za vse nove člane naj predloži zadruga po en primerek pristopnih izjav, za vse člane pa, ki so članstvo odpovedali, po en primerek izstopnih izjav.

Izpiski naj bodo vedno podpisani po dveh članih upravnega odbora pod štam-piljko zadruga, navedeno pa naj bo tudi, ali se izpiski nanašajo na čas do 30. junija ali do 31. decembra.

Dvojezično besedilo za napise ter štam-piljke za zadruga

V smislu naredbe Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino z dne 4. junija 1941 so bile dolžne tudi vse zadruga, da vse svoje table in napise, ki so izobešeni v krajih, ki so dostopni občinstvu, do 31. julija spremene tako, da je na prvem mestu italijansko, na drugem mestu pa slovensko besedilo. Vse to bi morale zadruga že izvršiti, če pa morda katera tega še ni storila, naj napravi to čimprej. Opozarjamo, da se ta naredba nanaša tudi na razglase, n. pr. vabila na skupščine, ali skupščinske sklepe, ki se po pravilih ali po zakonu objavljajo občinstvu ter niso izključno notranjega značaja samo za člane zadruga.

Kakor je Zveza že sporočila v svoji okrožnici, smo za vse svoje članice razen tistih, ki so to že same storile in nam to sporočile, naročili dvojezične štam-piljke pri Zvezi. Postopoma, kakor bodo izdelane, jih bomo pošiljali zadrugam.

Rezervni fond

Opozarjamo vse zadruga, da so še vedno v veljavi predpisi zakona o gospodarskih zadrugah, kakor tudi predpisi dose-danje davčne zakonodaje. Tako mora po zakonu o gospodarskih zadrugah vsaka redna letna skupščina sklepati tudi o poslov-nem prebitku in sicer v posebni točki dnevnega reda. Glede poslovnega prebitka določa § 60. zadržnega zakona, da se mora vsako leto vložiti vsaj petina v re-

zervni fond. Pravila nekaterih zadrug, zlasti kreditnih, pa določajo mnogokrat da se mora vložiti v rezervni fond četrtnina, tretjina ali celo polovica celotnega izkazanega poslovnega prebitka. Opozarjamo pri tem, da obstoja samo en rezervni fond in da n. pr. fond za zidavo združnega doma ali za odpis dubioz ni istoveten z rezervnim fondom v smislu § 60. zakona o gospodarskih zadrugah. Iz zapisnikov o skupščinah, ki jih dobivamo v

roke, je mnogokrat razvidno, da zadruge gornjih predpisov ne poznajo in jih ne upoštevajo. Opozarjamo, da ima neupoštevanje teh predpisov med drugim za posledico tudi to, da izgubi zadruga prostost družbenega davka. Iz zapisnika o skupščini mora biti torej razvidno, da je skupščina sklepala o uporabi poslovnega prebitka tako, da je določila, da se po pravilih določeni del poslovnega prebitka vnese v rezervni fond.

VABILA NA SKUPŠČINE

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta skupščina ob navedenem času ne bila sklepna, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu druga skupščina, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. Tudi velja pri vseh vabilih, pri katerih ni izrecno drugače določeno, sledeči dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje skupščine. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Sklepanje o revizijskem poročilu. 5. Odobritev sklepnega računa. 6. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka, oziroma o pokritju poslovne zgube. 7. Predlogi in pritožbe združnikov. 8. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 9. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 10. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 11. Določitev skupne vsote: a) do katere se sme zadruga zadolžiti; b) hranilnih vlog, ki jih sme zadruga sprejeti; c) najvišjega zneska posojila ali kredita, ki ga sme zadruga dati posameznemu združniku. 12. Slučajnosti.

Nadzorni odbor Zadružne zveze sklicuje v smislu § 42., odst. 2 Zvezinih pravil redno skupščino Zadružne zveze v Ljubljani, z. z. o. j., za ponedeljek, dne 25. avgusta 1941 ob pol 10 popoldne v Beli dvorani hotela Union v Ljubljani.

*

Redna skupščina Strojne, prodajne in nabavne zadruge v Blatni Brezovici, z. z. o. j., bo dne 24. avgusta 1941 v Strojnem domu.

Redna letna skupščina Nabavne in prodajne zadruge v Mirni peči, z. z. o. j., bo v nedeljo

14. septembra 1941 ob 8 zjutraj v šolskih prostorih.

Redna skupščina živinorejske selekcijske zadruge na Krki, z. z. o. j., bo dne 24. avgusta 1941 ob 7 zvečer v šoli na Krki.

Redna letna skupščina Ljudske hranilnice in posojilnice v Šiški, z. z. n. j., bo 25. avgusta 1941 ob pol 7 zvečer v pisarni, Černetova ulica 20.

Redni občni zbor Nabavne in prodajne zadruge v Višnji gori, z. z. o. j., bo dne 24. avgusta 1941 ob 8 zjutraj v prostorih ljudske šole.

Redna skupščina Konzumnega društva v Škocjanu pri Mokronogu, z. z. o. j., bo 24. avgusta 1941 ob 4 popoldne v poslovnih prostorih v Škocjanu pri Mokronogu.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice v Škocjanu pri Mokronogu, z. z. n. j., bo dne 24. avgusta 1941 ob 5 popoldne v poslovnih prostorih v Škocjanu pri Mokronogu.

*

Izredna skupščina Hranilnice in posojilnice pri Sv. Križu pri Litiji, z. z. n. j., bo 17. avgusta 1941 ob 3 popoldne v poslovnem prostoru. — Dnevni red: 1. Sprememba pravil v § 24, tako da obstoji upravni odbor iz 3 članov in 2 namestnikov, ter v § 36, tako da obstoji nadzorni odbor iz 3 članov in 2 namestnikov. 2. Predlogi in pritožbe članov. — Če bi ta skupščina ob navedenem času ne bila sklepna, bo dne 31. avgusta 1941 ob 3 popoldne v istem prostoru in z istim dnevnim redom druga skupščina, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih združnikov.

Člani Zadružne zveze dobivajo list brezplačno • Cena listu za naročnike 10 L na leto. • Rokopisi naj se pošiljajo na naslov uredništvo „Narodnega gospodarja“ v Ljubljani. Zadružna zveza. Rokopisi se ne vračajo • Izdajatelj Zadružna zveza v Ljubljani • Odgovorni urednik dr. E. Čeferin v Ljubljani • Za Zadružno tiskarno M. Blejec v Ljubljani.